

OBSAH

ÚVOD	7
1. kapitola	
PRÁVO A PRÁVNÁ VEDA	9
1. PREDMET A FUNKCIE PRÁVNEJ VEDY	9
2. PRÁVNÁ VEDA V SYSTÉME SPOLOČENSKÝCH VIED	10
3. SYSTÉM PRÁVNEJ VEDY	12
4. PRÁVNÁ VEDA A PRÁVNÁ PRAX	14
2. kapitola	
SPOLOČNOSŤ – ŠTÁT – PRÁVO	16
1. SPOLOČNOSŤ A ŠTÁT	16
Aké sú optimálne proporcie štátu a spoločnosti?	18
Čo je občianska spoločnosť?	21
2. PRÁVO A ŠTÁT	23
Rozvoj koncepcie právneho štátu	24
3. kapitola	
ŠTÁT AKO KATEGÓRIA POZITÍVNEHO PRÁVA	26
1. POJEM A ŠPECIFICKÉ ZNAKY ŠTÁTU	26
Štátna moc	27
Územie štátu	28
Obyvateľstvo štátu	28
2. ORGÁNY ŠTÁTU	29
Klasifikácia štátnych orgánov	30
3. SÚDNE ORGÁNY	31
4. kapitola	
K POJMU PRÁVO	33
1. POJEM PRÁVO V MINULOSTI A V SÚČASNOSTI	33
Prírodný zákon a právny zákon	33
Prirodzenoprávne koncepcie	34
Právny pozitivizmus	35
Sociologická škola práva	36
2. ČO JE PRÁVO?	36
3. OBJEKTÍVNE A SUBJEKTÍVNE PRÁVO	37
Objektívne právo a jeho špecifické znaky	37
Štátom stanovená alebo uznaná forma	38
Monizmus práva	38
Štátne donútenie	38
Subjektívne právo	39
Absolútne subjektívne práva	40

Relatívne subjektívne práva	40
Právny nárok	40

5. kapitola

PRÁVNE NORMY	41
1. SPOLOČENSKÉ A PRÁVNE NORMY	41
2. POJEM A ZNAKY PRÁVNÝCH NORIEM	42
3. ŠTRUKTÚRA PRÁVNEJ NORMY	46
4. DRUHY PRÁVNÝCH NORIEM	47
Primárne (pôvodné) a sekundárne (odvodené) právne normy	47
Hmotnoprávne a procesné normy	48
Blanketové a odkazujúce právne normy	49
Univerzálne a lokálne právne normy	50
Generálne a špeciálne právne normy	50
Kogentné (kategorické) a dispozitívne právne normy	51
Prikazujúce, zakazujúce a dovoľujúce právne normy	52
Striktné a ekvitélné právne normy	52
Iné druhy právnych noriem	53
5. PÔSOBNOSŤ PRÁVNÝCH NORIEM	53
Časová pôsobnosť právnych noriem	53
Vznik platnosti a účinnosti právnej normy	54
Zánik platnosti a účinnosti právnej normy	55
Teritoriálna (miestna)	
a personálna (osobná) pôsobnosť právnych noriem	56

6. kapitola

PRAMENE PRÁVA A TVORBA PRÁVA	57
1. PRAMENE PRÁVA A ICH DRUHY	57
Normatívne právne akty	57
Právne obyčaje	58
Precedensy	59
Normatívne zmluvy	60
Interné normatívne inštrukcie (organizačné akty)	60
2. TVORBA PRÁVA	61
Proces tvorby práva	62
Legislatívna iniciatíva	63
Prerokovanie návrhu	64
Hlasovanie o návrhu	64
Signácia schváleného návrhu	64
Vyhlásenie (publikácia) normatívneho právneho aktu	65

7. kapitola

SYSTÉM PRÁVA	66
1. VEREJNÉ A SÚKROMNÉ PRÁVO	67

Základné rozdiely medzi verejnoprávnou a súkromnoprávnou reguláciou	68
2. ZÁKLADNÉ ODVETVIA VEREJNÉHO PRÁVA V SR	70
3. ZÁKLADNÉ ODVETVIA SÚKROMNÉHO PRÁVA V SR	71

8. kapitola

REALIZÁCIA PRÁVA	74
1. POJEM A FORMY REALIZÁCIE PRÁVA	74
2. PRÁVNE VZŤAHY – POJEM A DRUHY	75
3. PREDPOKLADY A PRVKY PRÁVNÝCH VZŤAHOV	75
Právne skutočnosti	75
Právne konanie (právne úkony)	76
Protiprávne konanie (protiprávne úkony)	76
Subjekty právnych vzťahov	78
Objekt právnych vzťahov	79
Oprávnenia a právne povinnosti	79

9. kapitola

APLIKÁCIA A VÝKLAD PRÁVA	80
1. POJEM APLIKÁCIE PRÁVA	80
2. PROCES APLIKÁCIE PRÁVA	81
Zisťovanie skutkového stavu veci	81
Určenie právnej normy (subsumpcia)	82
Vydanie rozhodnutia	83
3. KLASIFIKÁCIA AKTOV APLIKÁCIE PRÁVA	83
Rozhodovanie sporov súdmi	83
Ukladanie trestov	84
Individuálne správne akty	85
Deklaratórne individuálne právne akty	86
Konštitutívne individuálne právne akty	86
4. ANALÓGIA V PRÁVE	86
5. POJEM A DRUHY INTERPRETÁCIE PRÁVA	87
Klasifikácia druhov interpretácie práva	87
Klasifikácia výkladu podľa subjektov	88
Autentický (legálny) výklad	88
Výklad orgánov aplikujúcich právo	88
Výklad najvyššieho súdu	88
Doktrinálny výklad	89
Interný výklad	89
Klasifikácia výkladu podľa metód	89
Jazykový (gramatický) výklad	89
Logický výklad	89
Systematický výklad	90
Historický výklad	90

Klasifikácia výkladu podľa rozsahu právnej normy	90
Doslovný výklad	90
Rozširujúci (extenzívny) výklad a zužujúci (restriktívny) výklad	91

10. kapitola

ZÁKLADNÉ PRÁVA A SLOBODY	92
Prvá generácia ľudských práv	93
Druhá generácia ľudských práv	95
Tretia generácia ľudských práv	96

11. kapitola

PRINCÍPY PRÁVNEHO ŠTÁTU	97
1. Princíp vlády práva a právo na spravodlivý proces	97
2. Obmedzená vláda (limited government)	98
3. Ústavnosť a zákonnosť	98
4. Suverenita ľudu	99
5. Deľba moci a kontrola moci	99
6. Nezávislosť súdnictva	99
7. Záruky sudcovskej nezávislosti	100
8. Garantovanie základných práv a slobôd	100
9. Právna istota	101